

Генералъ и Ментъ Социалъ золотониской Силно Оной Социалъ Козаковъ
Задолжкамъ Своимъ вьрхуеали Неви до Показано ниссе Сего
1741 и 10го Декабра 2 и 1 Индъ

Социалъ Золотониской

Зинеро
Козаковъ

мѣстнаго золотониского Сотнучьего Куренда
Иванъ Подиваненко вьозки вьна на ко вьилучи
Игорь Липовъ Соломайенко вьозки вьна на ко вьилучи
Константъ Корнъ Ло вьсидъ вьсегъ За порохомъ

1
1
1

Козацтво золотоніського краю в матеріалах Генеральної військової канцелярії

Іванъ Максимовъ Се
и Лидіа А вьт вьлендъ
Савка Шредеръ и вьт

1741
мес
Козаковъ
1
1
1

Социалъ Золотониской
1741
10го Декабра

Переднє слово автора

Центральний державний історичний архів України (м. Київ) продовжує роботи з оцифрування своїх фондів і архівних справ, частина з яких вже є у відкритому доступі. Раніше ознайомитися з цими справами можна було хіба що в читальному залі архіву, і то не з оригіналами, а копіями, збереженими на чорнобілих мікроплівках. Щоб переглянути таку мікроплівку треба було отримати доступ до спеціального апарату (ще допотопного), правильно заправити в нього плівку і потім, прокручуючи її, спробувати прочитати на екрані архівний текст. Цей квест відбирав багато сил і часу і, звичайно ж, позначався на продуктивності історичних та краєзнавчих досліджень. А відтак, багато цінних архівних справ так і залишились поза увагою дослідників.

У 2019 році з приходом на посаду голови Державної архівної служби Анатолія Хромова багато чого змінилося. Не відразу, але змінилося. Принаймні, він став першим керівником цієї служби, який ініціював масштабне оцифрування архівних фондів і довідкового апарату та забезпечив спрощений доступ до цих фондів. І не лише в ЦДІАУ, а й у обласних архівах. З цією метою керівник Архівної служби налагодив співпрацю з українськими та міжнародними партнерами, наприклад, з ПП «Архівні інформаційні системи», і забезпечив часткове оновлення технічної бази архівних установ. В деяких з них з'явилися сучасні безконтактні сканери, що пришвидшило процес оцифрування фондів.

Наразі до [Міжархівного пошукового порталу Укрдержархіву](#) завантажено близько 3 мільйонів цифрових копій документів, а з документами ЦДІАУ ресурс розширився до понад 4 мільйонів копій архівних документів, які висвітлюють історію України XVI-XX століть, а також містять інформацію генеалогічного характеру. Звичайно, це далеко не все, що хотілося б побачити серед оцифрованих матеріалів, але дуже і дуже багато. Якщо маєте доступ до Інтернету і вільний час, беріть, досліджуйте першоджерела, поширюйте в соціальних мережах і в друкованих виданнях. І дякуйте Анатолію Хромову та його колегам-архівістам, які створили для цього відповідні мови.

Приміром, протягом останнього часу я вивчаю архівні справи із фонду Генеральної військової канцелярії ЦДІАУК (Ф.51). Звичайно, не всі, а лише ті, що стосуються Переяславського козацького полку та його сотень, які були розташовані в межах колишнього Золотоніського повіту, зокрема, на території Золотоніської сотні Переяславського полку. Бо територіально до неї відносилось і моє рідне село Великий Хутір. І хоч воно не було козацьким в класичному розумінні, є всі підстави вважати, що кілька невеликих хуторів, що з'явилися на правому березі річки Золотоношки наприкінці XVII сторіччя, були засновані козаками Золотоніської сотні й дали початок нинішньому Великому Хутору.

Зазначу, що серед сучасних істориків найбільший внесок в дослідження історії Переяславського полку зробили науковці Володимир Кривошея та Ірина Кривошея. У 2004 році у видавництві «Стилос» вийшла книга «Генеалогія

українського козацтва: Переяславський полк» та «[«Генеалогія українського козацтва: Переяславський полк»](#) та [«Генеалогія українського козацтва: Нариси з історії козацьких полків»](#)» (автор В.В. Кривошея), а 2008 року у співавторстві подружжя видало серію книг, присвячених українській козацькій старшині. Матеріали, що стосуються походження і генеалогії урядової та неурядової старшини Переяславського полку також в відображенні в журнальних публікаціях цих дослідників. У цьому плані досить цікавими є статті І. Кривошеї, розміщені в електронній бібліотеці «Чтиво» [«Неурядова старшина та урядники Переяславського полку за присягами 1676 і 1682 рр.»](#)». «Невідома ревізія Переяславського полку як джерело до історії неурядової старшини» та інші.

Значний інтерес викликає і стаття доктора історичних наук Валерія Ластовського (м. Київ) [«Запорізьке козацтво часів П.Калнишевського у «Синодику» Благовіщенського Золотоніського жіночого монастиря»](#) . У «Синодику» містяться записи про родоводи гетьмана Б. Хмельницького, старшину Гетьманщини та запорозького козацтва. Автор наводить прізвища 94-х померлих та живих козаків, які згадуються в архівному документі.

Загалом, впродовж останніх десятиліть дослідники виявили і дослідили 14 козацьких реєстрів Переяславського полку та багато інших архівних матеріалів, які містять цінні відомості про генеалогію козацтва нашого краю, його побут і повсякденне життя, про чисельний склад окремих сотень, куренів тощо. Проте досі ніхто не взявся за написання ґрунтовної роботи, присвяченої козацькій історії Золотоніського краю, зокрема, в її персоналістичному та соціальному вимірах. Приємне виключення складає хіба що маловідома праця М. В. Рклицького [«Козаки Золотоношского уезда по данным Румянцевской описи 1767 г.»](#), надрукована у Статистичному щорічнику Полтавського губернського земства за 1909 рік. У 2021 році в моєму перекладі ця робота була розміщена на Інтернет-сайті [«Золотоноша історична»](#). Проте і вона не дає повного і всебічного уявлення про становлення і еволюцію золотоніського козацтва, як унікального явища в історії нашого краю, що й дотепер нагадує про себе окремими відголосками давно минулих часів. Отож ця тема заслуговує на подальше дослідження із залученням нових відомостей та архівних матеріалів, які з'являються у відкритому доступі й привертають увагу дослідників. З частиною таких матеріалів я і хочу познайомити в цій роботі шановних читачів

Віктор Козоріз,
член Національної спілки
краєзнавців України

Козацтво золотоніського краю в матеріалах Генеральної військової канцелярії

Одним з найцінніших першоджерел для дослідження генеалогії українського козацтва є присяжні списки козацької старшини. Наприклад, у присяжних списках Переяславського полку, датованих 1676 і 1682 роком бачимо, що на той час на території нашого краю було 7 козацьких сотень, на чолі яких стояли такі сотники:

Бубнівська: Федір Туранський, Іван Канівець;

Гельмязівська: Лук'ян Єменьченко, Федір Кобелецький;

Домонтівська: Левко Іванович, Тодрашко Волошин;

Золотоніська: Хилько Побиванець, Іван Степанович, Корній Іванович;

Іркліївська: Грицько Рубан, Григорій Рубан;

Кропивнянська: Лук'ян Демченко, Стефан Дробницький;

Піщанська: Фесько Шкрябко, Федір Шкрябко.

Серед курінних отаманів і товариства у присязі Переяславського полку 1676 року також згадуються:

Гельмязівська сотня: Тимуш Зуй (отаман городовий), Хведір Ісаєнко, Каленик Михайленко, Андрій Якубенко, Максим Якубенко, Павло Бараненко, Богдан Ємченко.

Домонтівська сотня: Кирик Дахненко (хорунжий), Дмитро Лапко, Іван Наливайко, Дмитро Шуменко, Курило Волошиненко,

Золотоніська сотня: Корній Янголенко, Хвесько Голодня, Василь Перетяцько, Хвесько Кушніренко, Ступан Орандарчик, Улас Мацюшенко, Грицького Зеленчук, Тимуш Степанов, Олешко Джулай, Яруш Ляховченко, Михайло Фезанко.

Іркліївська сотня: Кирик Батрак (сотник), Грицько Буша (отаман городовий), Андрушко Буша, Грицько Бут, Роман Воропай, Яків Потапенко, Савка Ярмоленко, Яків Петренко, Терешко Буша, Пилип Андрущенко.

Кропивнянська сотня: Хвесько Кусюра (хорунжий), Васцько Грихненко (отаман городовий), Василь Талденко, Харко Євсюченко, Остап Опанасенко, Юсько Динисенко, Лесько Тарасенко, Павло Тимченко, Хвесько Яковенко, Нестор Артюшенко та інші.

У цьому плані цікавою є і присяга 1741 року, яка проводилась на території Переяславського полку у зв'язку із сходженням на престол цариці Єлизавети Петрівни. Сама процедура складання присяги не описана, але судячи з усього, вона носила формальний характер. Тобто, відповідальні особи склали лише списки тих осіб, що склали присягу на вірність цариці навіть без їхньої присутності. В Переяславському полку за складання присяжних списків відповідав порутчик Чуркін, напевне, росіянин, чий підпис стоїть під кожною відомістю. Таким чином, формально на вірність російській цариці в

Переяславського полку присягнуло 17 911 осіб, чий прізвища занесені до присяжних списків. Серед них бачимо такі категорії населення:

- полкова старшина, канцелярські і артилерійські служителі – 205 осіб;
- бунчукові товариші і канцеляристи – 19;
- значкові товариші, їхні діти та свояки – 155;
- різного чину офіцери і їхні служителі – 294;
- сотники, сотенна старшина і їхні діти – 227 осіб, в т.ч. по Золотоніській сотні – 14 осіб;
- рядові козаки, їхні діти і свояки – 15 683 особи, в т.ч. по Золотоніській сотні 929 осіб;
- міщани – 1109, в т.ч. по м. Золотоноша – 28 осіб.

Із семи сотень, які знаходились на території Золотоніського краю, присягнуло понад 4,5 тисячі осіб, серед яких найбільше було рядових козаків, а саме:

- у Бубнівській сотні – 370 осіб;
- Гельмязівській сотні – 1244;
- Домонтовській сотні – 216;
- Золотоніській сотні – 971;
- Іркліївській сотні – 2087;
- Кропивнянській – 806;
- Піщанській – 515.

Козаків, які з тих чи інших причин не потрапили до присяжних списків, наприклад, через хвороби чи відраження, заносили до окремої відомості. Лише по сотницькому куреню Золотоніської сотні таких було 53 особи, частина яких була «в отлучке» (невідомо де), на редутах, на возці сіна, на Січі тощо.

Окремо складали присягу духовенство, міщани та службовці, що не належали до козацького стану. Серед них – 3 ієромонахи Красногірського Золотоніського монастиря на чолі з ігуменом Сильвестром, 2 ієродиякони, 6 монахів та 16 монастирських служителів. По Золотоніській протопопії, яка охоплювала Золотоніську сотню, а також Золотоніську, Кропивнянську і Чехівську волості, присягу склали – 172 священники і церковнослужителі.

Складали присягу і службовці кінських заводів лейб-кирасирського полку, що відносились до казенних Кантакузінських маєтностей. На території нашого краю ці маєтності охоплювали досить значну територію і близько десятка населених пунктів, зокрема Великий Хутір, Драбів, Кантакузівку, Демки, Циблі, Піщану та інші. Фактично це були державні села і хутори. Економія Кантакузінських маєтностей знаходилась в селі Великий Хутір, де перебували корнет Мартин Байбаков а також кирасири: Григорій Зайцев, Мартин Савин, Алексей Хмельов, Денис Дретов, Петр Ручейнов і три «звощики». В їхні обов'язки входила заготівля сіна і фуражу для кінських заводів, один з яких

знаходився на річці Сухий Чумгак. Фактично, Кантакузінські маєтності обслуговували тилкові підрозділи російської армії, тому керувати ними також призначали російських офіцерів. У 1760-х роках одним з них був прем'єр-майор Микита Ашанін, який придбав хутір на річці Золотоношці й сам мешкав у ньому з родиною. Пізніше цей хутір отримав назву Ашаніновка (сучасна Ашанівка).

Тепер ознайомимося із персональним складом Золотоніської сотні, яка ділилась на кілька куренів:

Сотник Золотоніський Константій Леонтович, син його Степан,
Отаман городовий Золотоніський Григорій Котляренко, син його Матвій,
писар сотенний Золотоніський Григорій Ігнатович, брати його Степан і Яков,
осавул сотенний Іван Ващенко,
хорунжий сотенний Дем'ян Кульга,
городничий сотенний Кирило Логвиненко, племінник його Леонтій,
комісар сотенний Золотоніський Іван Романов,
[...] сотні Золотоніської Семен Назаров,
Пушкарі сотенні: Грицько Боярин, Іван Даценко,
Служителі сотенні: Кузьма Сторож, Іван Нечасенко, Матвій [Матвієць...],
Левко Чугай,
Писарі ... Яков Василіїв, Роман Миронов, син його Григорій,
Федір Манжан,
Тимофій Павлов.

Куреня сотницького рядові козаки

отаман Грицько Дубина, син його Омелько,
Роман [Ріпенко], син його Грицько,
Хведор Паламаренко,
[Мирон] Крамарь,
Демид Степаненко,
Микита Сопко, син його Константій,
Андрій Синєок, сини його Данило, Хведор, [Демян],
Дмитро Кобильченко,
Павло Медущенко,
Семен Верзло, син його Степан,
Павло Матюшенко, брат його Яков,
Демян [Коваленко], сини його Василь та Леонтій,
Роман Бондаренко, син його Михайло,
Лаврін Федченко, сини його Павло та Іван,
Іван Артюшенко, син його Михайло,
Андрій Прокопенко, син його Ілля,
Павло Крамар та Юхим Крамар,

Петро Римар,
[] Грищенко, син його Прокіп,
Трофим [Скляренко]
Кирило [Лаптур], син його Яким,
Грицько Вареник,
[Стешко] Дубовик?,
Павло Коляда,
Іван Вовк, син його Іван, племінник його Стефан,
Дмитро Перетятко, брати його Семен і Федор,
Федор Римар,
Павло Богаренко,
Андрій Тодор, син його Іван та шурина його Денис,
Дмитро Богатенко,
Демко Прокопенко,
Іван Вовченко, брат його Опанас,
Петро [Гвоздь],
Семен [Силай], сини його Хведор, Ілько та Артем,
Гаврило Сопко, син його Омелько,
Кирило Харченко, син його Василь,
Лесько Бутенко, сини його Яков та Андрій
Данило Крепиченко,
Петро Порох,
Лесько Побиванець, син його Іван,
Супрун Кеда, син його Іван,
Андрій Пашко,
Андрій [Білаш], сини його Василь і Кондрат,
Прошко [Швед], син його Йосип, [зять] його Семен,
Ничипор Грищенко, син його Дем'ян,
Семен Веклич, син його Юсько,
Степан Тараненко,
Грицько Ритченко, брат його Самійло,
Тимофій Бойко, сини його Юхим та Грицько,
Максим Побиванець, сини його Гаврило і [Пилип]?
Олексій Побиванець, син його Яков,
Хведор Ридченко,
Максим Гайдамака, брат його Олекса,
Михайло Перетятко, племінники його Іван, Микита і Іван,
Степан Лесенко,
Дацько Калачник, сини його Іван і Трохим.

Далі іде реєстр козаків **куреня Третьякового**, який нараховував 67 козаків, (отаман Яков Третьяк), **куріня Грекалового** (отаман Василь Любарець, 65 козаків), **курінь Рудьковського** (отаман Дем'ян Храпко, 65 осіб), **козаки села Слобідки** (отаман Дмитро Шамрай, 106 козаків), **с. Антипівки** (отаман Грицько Підгорний, 210 козаків), **с. Драбівець** (отаман Омелько Павельченко, 138 козаків), **с. Ковтунів** (отаман Кость Левченко, 128 козаків), міщани **містечка Золотоноші** (війт міський Григорій Барчан, 28 осіб.).

Загалом в Золотоніській сотні склала присягу 971 особа, що своїм підписом підтвердив сотник Константій Леонтович та поруччик Чуркін.

Великий інтерес для дослідників представляють і матеріали інших справ із фонду Генеральної військової канцелярії (Ф. 51 опис 1). Значна частина з них стосується адміністративних та господарських справ, взаємовідносин між козаками та козацькою старшиною, зокрема й конфліктних ситуацій, що виникали навколо майнових та земельних суперечок. Ці матеріали значною мірою розвінчують усталені стереотипи про українське козацтво, як організовану військову силу, таке собі лицарство, що героїчно боронило рідну землю від ворогів. У період між військовими походами пересічні козаки вели звичний спосіб життя, займаючись господарськими справами, і майже нічим не відрізнялися від звичних селян. А представники козацької старшини активно переймалися розширенням своїх земельних та інших маєтностей, зокрема, шляхом захоплення їх у простих козаків та інших землевласників, що породжувало багато спорів та судових справ. Нижче подаємо типові приклади таких справ, які мають відношення до історії нашого краю.

Справи Ф.51, опис 1:

Справа 57

Справа про розслідування обставин привласнення і заселення державцями Переяславського полку вільного військового степу, 25.08.1732-23.01.1735, 5 арк.

Справа 93

Справа про спір дружини генерал-лейтенанта Анни фон Штофельн із переяславського полковою старшиною за скуплення ґрунтів і взяття під протекцію козаків і посполитих Золотоніської сотні Переяславського полку та про спір із Глухівським Петропавлівським монастирем, 21.03.1739-21.01.1740, 39 арк.

Справа 102

Справа про заборону жителям м. Іркліїв Переяславського полку ловити рибу в ставку при млині військового канцеляриста Стефана Білоцерківця та звільнення його шинку від військових постоїв, 13.01.1739-24.08.1739, 10 арк.

Справа 147

Справа про зобов'язання командира Волоського корпусу полковника Варлаама Булацеля виключити з корпусу та повернути під юрисдикцію сотенного

правління козака-втікача Золотоніської сотні Переяславського полку Леська Любарця, 03.04.1739, 4 арк.

Справа 152

Справа про розшук майна турецьких полонених-втікачів, відібраного в них козаками Переяславського полку, 01.12.1739, 3 арк.

Справа 232

Відомості про кількість дворів в Гельм'язівській сотні Переяславського полку та про обсяг зібраного консистентського податку, 01.07.1747, 9 арк.

Справа 247

Справа про спір удови компанійського полковника Марії Ковбаси з спадкоємцями генерал-лейтенанта фон Штофельна за с. Коробівка Домонтівської сотні Переяславського полку та ґрунти в Золотоніській сотні, 18.08.1748-19.09.1748, 11 арк.

Справа 301

Справа про розслідування обставин знайдення скарбу (срібні, золоті і позолочені мисочки, кубки, статуетка коня, рїтон, тощо) чередниками бунчукового товариша Стефана Томари з с. Богушкова Слобїдка Кропив'янської сотні Переяславського полку, 04.07.1748-01.06.1749, 31 арк.

Справа 322

Справа про звинувачення значковим товаришем Переяславського полку Павлом Завойкою священника м. Піщане Івана Чайковського в нападі на хут. Попівщина Піщанської сотні Переяславського полку, захопленні майна і вирубуванні лісу, 17.02.1749-01.12.1749, 7 арк.

Справа 361

Справа про передачу на розгляд Генерального військового суду скарги козака сотенного м. Гельмязів Переяславського полку Стефана Кустовського на бунчукового товариша Стефана Томару за привласнення ґрунту при р. Каврай в Гельмязівській сотні, 13.07.1749-21.07.1749, 9 арк.

Справа 378

Матеріали (донесення, перелїк документів, ордер) до справи про звинувачення козаками с. Нехайки Гельм'язівської сотні Переяславського полку Василем і Климом Васенками отамана села Труша в осадженні на їх луці хутора, 11.03.1759, 5 арк.

Справа 385

Справа про з'ясування Канцелярією розміру податків, стягнених у 1740–1741 рр. з посполитих Гадяцького замку, Биківської і Чехівської волостей Переяславського полку та Кантакузїнських маєтностей, 07.08.1749-21.09.1749, 2 арк.

Справа 409

Справа про нагородження значкового товариша Переяславського полку Павла Завойка за службу посадою сотника або млинами, 31.08.1748-01.07.1751, 46 арк.

Справа 441

Справа про звільнення на чотири роки від несення військової служби та відбування повинностей козака с. Чопилки Гельм'язівської сотні Переяславського полку Никифора Яременка, який повернувся з турецького полону, 15.05.1756-27.02.1749, 7 арк.

Справа 463

Справа про передачу на розгляд Генеральному військовому суду скарги переяславського полкового хорунжого Михайла Лукашевича на бунчукового товариша Михайла Іваненка за захоплення ґрунтів у сл. Ковбасівка Золотоніської сотні Переяславського полку, 11.08.1757-23.05.1750, 3 арк.

Справа 469

Справа про образу осавулом І-го компанійського полку Михайлом Самонасом переяславського полковника Семена Сулими і старшин полку, 27.01.1750-15.03.1750, 4 арк.

Справа 470 а

Справа про розслідування скарги 75 козаків Кропив'янської сотні Переяславського полку на кропив'янського сотника Дмитра Дарагана за захоплення ґрунтів, привернення у підданство, використання у приватних роботах, несправедливий розподіл службових обов'язків, 20.11.1756-14.03.1750, 18 арк.

Справа 490

Справа про зобов'язання Переяславської полкової канцелярії повернути генеральному військовому писарю Андрію Безбородьку ґрунт в с. Богдани, захоплений козаками с. Каленики Гельм'язівської сотні Переяславського полку, 28.03.1750, 5 арк.

Справа 521

Справа про відправку з Переяславського, Гадяцького та Прилуцького полків у Задніпров'я команди з 500 виборних козаків для боротьби з гайдамаками, 13.12.1750-29.04.1751, 25 арк.

Справа 648

Справа про зобов'язання полковником І-го компанійського полку Григорієм Павловим полкового осавула Михайла Саманаса повернути козаку Домонтівської сотні Переяславського полку Сидору Бордоносу скриню з майном та гроші, 17.06.1762-27.01.1752, 4 арк.

Справа 1046

Справа про повернення бунчуковому товаришу Василю Добронизькому документів на право володіння с. Безпальче Гельмязівської сотні Переяславського полку, захоплених його дядьком, переяславським священником Олексієм Добронизьким, 09.03.1754, 6 арк.

Справа 1068

Справа про спір удови компанійського полковника Марії Ковбаси з удовою генерала фон-Штофельна за захоплення с. Коробівка Домонтівської сотні Переяславського полку, 08.03.1754-30.01.1755, 4 арк.

Справа 1072

Справа про скаргу військового канцеляриста Павла Ничкевича на перешкоди, чинені Переяславською канцелярією по справі про захоплення його землі над р. Золотоноша в Гельмязівській сотні переяславським полковим суддею Костянтином Лесеневичем, 05.11.1754, 3 арк.

Справа 1080

Справа про зарахування всіх маєтностей бунчукового товариша Стефана Томари, розташованих у Переяславському полку, для сплати податків і відбування повинностей до комісарства Гельмязівської сотні, 15.03.1754-10.07.1754, 9 арк.

Справа 1082

Справа про спір сотника Домонтівської сотні Переяславського полку Якова Платковського з удовою компанійського полковника Марією Ковбасою за права на громадську сіножать Домонтівської сотні, 28.09.1754-13.12.1754, 13 арк.

Справа 1095

Справа про передачу на розгляд Переяславської полкової канцелярії скарги курінних отаманів і козаків Іркліївської сотні Переяславського полку на вдову Іркліївського сотника Требинського за намагання привласнити сотенну громадську сіножать під с. Мотижинці, 29.11.1754-01.12.1754, 8 арк.

Справа 1097

Справа про спір за ґрунти між козаками с. Канівці Іркліївської сотні Переяславського полку та посполитими с. Чернобай Кропивнянської сотні, підданими гетьмана Кирила Розумовського, 25.10.1754, 8 арк.

Справа 1113

Справа про передачу на перевірку Переяславської полкової канцелярії повідомлення Домової економічної канцелярії гетьмана Кирила Розумовського про виселення з Чеховської волості та Кантакузінських маєтностей 96 підданих, консистентський податок за яких... Дом, 01.07.1754-03.07.1754, 9 арк.

Справа 1115

Справа про передачу на розгляд Переяславської полкової канцелярії скарги козака 1-го компанійського полку Андрія Перехриста на обтяження його двору у м. Золотоноша Золотоніської сотні консистентськими податками, постоями та іншими повинностями, 1762-29.09.1754, 3 арк.

Справа 1119

Справа про звільнення збирача податків з Іркліївської сотні Переяславського полку іркліївського городового отамана Федора Джулая від військових нарядів, 19.01.1741-11.02.1754, 4 арк.

Справа 1158

Донесення Переяславської полкової канцелярії про призначення управителем іркліївського кінного заводу замість бубнівського сотника Максимовича полкового сотника Концевича, 30.12.1754, 2 арк.

Справа 1171

Відомості про населення Золотоніської, Іркліївської та Крипів'янської сотень Переяславського полку по ревізії 1753 р. та матеріали про намір управителя Чеховської волості Петра Левицького створити в Переяславському полку Богушківську сотню та стати її сотником, 09.03.1754, 13 арк.

Справа 1176

Справа про призначення значкового товариша Переяславського полку Івана Свірського сотенним отаманом Гельмязівської сотні Переяславського полку, 29.09.1754-03.10.1754, 5 арк.

Справа 1180

Донесення управителя Чеховської волості Петра Левицького про утворення в Переяславському полку Богушівської сотні та про призначення його її сотником, 15.02.1754, 2 арк.

Справа 1188

Справа про звільнення від служби колишнього гельмязівського сотенного отамана Остапа Барана та про звільнення від податків та постоїв його двору, 23.03.1754-07.10.1754, 4 арк.

Справа 1190

Справа про оголошення розшуку в полках Лівобережної України колишнього управителя гетьманських кантакузінських маєтностей Пилипа Гриневича, 14.09.1754-16.09.1754, 3 арк.

Справа 1191

Справа про звільнення Пилипа Гриневича з посади управителя гетьманських кантакузінських маєтностей і про перевірку його господарської діяльності, 12.04.1754-14.04.1754, 4 арк.

Справа 1192

Донесення Переяславської полкової канцелярії про смерть у м. Золотоноша відставного каноніра астраханської гарнізонної артилерії Максима Федорова, 21.12.1753, 4 арк.

Справа 1270

Справа про спір бунчукового товариша Стефана Томари за ґрунти в Кропив'янській сотні з кропив'янським сотником Дмитром Дараганом, 12.03.1755, 2 арк.

Справа 1296

Справа про передачу на розгляд Переяславської полкової канцелярії скарги переяславського полкового хорунжого Григорія Моцока на сотенну старшину та козаків Золотоніської сотні за викошення його луки, 01.02.1756-18.01.1755, 3 арк.

Справа 1320

Справа про спір козака Домонтівської сотні Переяславського полку Дмитра Скачка з Красногірським Золотоніським монастирем за ґрунт під с. Матвіївка, 12.11.1756-12.07.1755, 7 арк.

Справа 1359

Справа про звинувачення військовим канцеляристом Стефаном Білоцерківським козака Іркліївської сотні Переяславського полку Прокопа Форешка в вирубці лісу, захопленні сіна та спадкоємного двору, 17.06.1764-26.01.1755, 5 арк.

Справа 1360

Справа про передачу на розгляд Переяславської полкової канцелярії скарг Домової канцелярії гетьмана Кирила Розумовського на козаків Биківської волості за заорення гетьманських степів, 26.06.1755-02.08.1755, 6 арк.

Справа 1361

Повідомлення Домової економічної канцелярії гетьмана Кирила Розумовського про перевірку прав на ґрунти під с. Чернобаї Кропив'янської сотні Переяславського полку в козаків Корнієнків та кропив'янського сотника Дмитра Дарагана, 01.10.1755, 3 арк.

Справа 1368

Справа про видачу Канцелярією бунчуковому товаришу Якову Марковичу ордера про заборону стороннім особам шинкувати в його маєтності в с. Перервинці Пирятинської сотні Лубенського полку, 29.11.1755-01.12.1755, 3 арк.

Справа 1372

Справа про заборону Канцелярією київському полковнику Єфимію Дарагану утискувати підданих і служителів Кірасирських кінних заводів і захоплювати належні заводам ґрунти, 11.12.1755-13.12.1755, 5 арк.

Справа 1399

Справа про звільнення іркліївського сотника Павла Завойка з посади управителя кінного заводу лейб-гвардії Кірасирського полку і призначення на цю посаду бубнівського сотника Максимовича, 10.01.1755-12.01.1755, 3 арк.

Справа 1416

Справа про надання паспорта сотнику Кропив'янської сотні Переяславського полку Дмитру Дарагану для поїздки в м. Санкт-Петербург і дозвіл йому на провезення горілки, 07.02.1755-13.03.1755, 15 арк.

Справа 1436

Справа про стягнення з обозного 1-го компанійського полку Стефана Гайворонського коня та іншого майна, що належало козаку Піщанської сотні Переяславського полку Пилипу Погорілому, 26.01.1755-07.04.1755, 8 арк.

Справа 1443

Справа про надання надвірному раднику Якимі Борсукову універсалів на м. Домонтів Переяславського полку та розгляд його суперечок з попередніми державцями, 03.04.1756-07.01.1757, 69 арк.

Справа 1445

Справа про надання надвірному раднику Якимі Борсукову м. Домонтів Переяславського полку та розгляд суперечок з попередніми державцями, 28.09.1756-04.10.1756, 31 арк.

Справа 1448

Справа про передачу на розгляд Генерального військового суду скарг камер-юнкери імператорського двору Марії Танської на свою мачуху за несправедливий поділ прав і обов'язків по спадщині її батька, київського полковника Михайла Танського, 21.09.1755-12.03.1756, 20 арк.

Справа 1449

Справа про спір за ґрунти між київським полковником Дараганом і кінним заводом лейб-кірасирського полку, 17.01.1756-08.10.1756, 57 арк.

Справа 1456

Справа про спір київського полковника Дарагана з кінним заводом лейб-кірасирського полку за ґрунти, 19.10.1748-28.09.1756, 4 арк.

Справа 1473

Справа про спір переяславського полкового осавула Михайла Лукашевича за землі над р. Сухий Чумгак Яготинської сотні з кінним заводом лейб-кірасирського полку, 28.11.1755-28.08.1756, 7 арк.

Справа 1505

Справа про передачу на розгляд Переяславської полкової канцелярії скарги козаків с. Дмитрівка Домонтівської сотні Переяславського полку на свого сотника Якова Платковського за захоплення ґрунтів, побої та інші утиски, 13.12.1763-21.06.1756, 10 арк.

Справа 1506

Листування з Переяславською полковою канцелярією про побиття та захоплення майна кропив'янським сотником Дмитром Дараганом у козака Івана Щербини, 14.03.1754-22.11.1756, 3 арк.

Справа 1552

Донесення Переяславської полкової канцелярії про кількість стрільців з Кропив'янської сотні та про використання їх кропив'янським сотником Дараганом для полювання, 14.07.1756, 1 арк.

Справа 1580

Листування з Генеральним військовим судом про розслідування спору за с. Коробівка Домонтівської сотні Переяславського полку між удовою компанійського полковника Марією Ковбасою та родиною генерала фон Штофельна, 13.03.1756-07.07.1757, 4 арк.

Справа 1647

Відомості та супровідні рапорти Переяславської полкової канцелярії про ціни на продовольство і фураж у сотнях Переяславського полку, 30.11.1756-16.12.1757, 63 арк.

Справа 1650

Рапорт Переяславської полкової канцелярії про утворення в полку нової Канівецької сотні, 11.05.1757, 2 арк.

Справа 1651

Донесення канівецького сотника Івана Лебединського про необхідність виготовлення сотенного прапора для новоутвореної Канівецької сотні Переяславського полку; присяга Івана Лебединського при вступі на посаду канівецького сотника, 1740-27.03.1757, 4 арк.

Справа 1652

Ордер генеральному підскарбію Михайлу Скоропадському про видачу 15 крб. для виготовлення сотенного прапора новоутвореної Канівецької сотні Переяславського полку; присяга Івана Лебединського при вступі на посаду канівецького сотника, 23.01.1756-07.04.1757, 5 арк.

Справа 1694

Справа про надання Семену й Антону Деркачам чинів значкових товаришів Переяславського полку, 17.01.1756-27.09.1757, 8 арк.

Справа 1695

Справа про надання Тимофію, Семену й Антону Мехедам чинів значкових товаришів Переяславського полку, 07.10.1757, 7 арк.

Справа 1769

Справа про покарання унтер-офіцерів Ямбургського драгунського полку та отамана с. Прохорівка Бубнівської сотні Переяславського полку за бійку, 23.11.1758-03.12.1758, 3 арк.

Справа 1775

Справа про спір за пляц та луг на р. Золотоноша між Кірасирським кінним заводом і переяславським полковим суддею Лісаневичем, 26.11.1757-01.03.1758, 8 арк.

Справа 1778

Справа про зобов'язання Переяславської полкової канцелярії прискорити розгляд суперечки Золотоніського Красногірського монастиря з військовим товаришем Дмитром Білушенком за скошене сіно, 11.05.1764-20.02.1758, 4 арк.

Справа 1796

Листування з Похідною канцелярією гетьмана Кирила Розумовського про напад команди митних об'їждчиків на козаків і посполитих с. Панське Кропив'янської сотні Переяславського полку, які їхали для валяння сукна на прикордонних сукновальнях, 11.06.1758-06.07.1758, 5 арк.

Справа 1809

Справа про звільнення від постоїв та інших повинностей двору жительки м. Золотоноша Переяславського полку удови компанійського сотника Тетяни Савич, 30.06.1758-01.07.1758, 3 арк.

Справа 1811

Справа про залучення до постійної повинності дворів старшин, які проживають у м. Іркліїв Переяславського полку, 26.09.1754-11.02.1758, 5 арк.

Справа 1821

Справа про відстрочку розгляду суперечки за ґрунти між Кірасирським кінним заводом і спадкоємцями переяславського полкового судді Лісаневича до їхнього повноліття.

Справа 1830

Справа про призначення військового канцеляриста Євстафія Карлицького виконувачем обов`язків сотника Гельмязівської сотні Переяславського полку на час службового відрядження гельмязівського сотника Йосипа Тоцького, 22.02.1754-08.04.1758, 4 арк.

Справа 1842

Справа про звільнення від податків і повинностей двору учасника Пруського походу відставного компанійця І-го компанійського полку Івана Книжника з м. Золотоноша Переяславського полку, 19.09.1763-06.07.1758, 4 арк.

Справа 1903

Справа про спадкоємців генерального обозного Андрія Марковича за межову стінку Шрамчиху над р. Чумгак зі значковим товаришем Переяславського полку Данилом Прохоровичем; справа про вбивство військовим товаришем Іваном Марковичем свого пасічника Кирила Дура, 01.05.1759-21.06.1760, 34 арк.

Справа 1912

Справа про спір за спадкоємне с. Безпальче Гельмязівської сотні Переяславського полку між священником Олексієм Доброневським та його племінником бунчуковим товаришем Василем Доброневським, 20.10.1759-21.11.1759, 4 арк.

Справа 1927

Справа про повідомлення гетьману Кирилу Розумовському про суперечку за ґрунти козаків Переяславської другої полкової сотні з Кірасирськими кінним заводом, 01.06.1761-21.08.1759, 8 арк.

Справа 1929

Справа про передачу на розгляд Переяславської полкової канцелярії скарги Максима Требинського, сина покійного іркліївського сотника, на козаків Іркліївської сотні за привласнення сіножаті, належної їхній сім'ї, 16.07.1759-19.07.1759, 4 арк.

Справа 1945

Справа про розслідування безпідставного арешту капітаном Ямбурзького драгунського полку Коноваловим, козака с. Москаленки Іркліївської сотні Переяславського полку Савки Ломаки, 05.04.1759, 5 арк.

Справа 1947

Справа про передачу на розгляд полковнику І-го компанійського полку колезькому асесору Антону Крижанівському скарги Переяславської полкової канцелярії на сотенного отамана та козаків його полку, що проживають у Золотоніській сотні, за відмову платити консистенський збір, 12.10.1755-03.05.1759, 4 арк.

Справа 1949

Справа про передачу на розгляд Лубенської полкової канцелярії скарги удови генерального військового судді Лисенка на сотника Жовнинської сотні Лубенського полку Івана Булюбаша за надмірний збір з її маєтностей волів для російської армії, 16.07.1739-24.09.1759, 4 арк.

Справа 1951

Справа про звільнення від податків і повинностей двору удови померлого від ран козака І-го компанійського полку Кліма Ліщини у м. Кропивна Переяславського полку, 30.03.1759, 3 арк.

Справа 1952 а

Справа про звільнення від податків і повинностей двору скаліченого у Пруському поході відставного козака І-го компанійського полку Андрія Сухини у м. Кропивна Переяславського полку, 21.06.1759, 3 арк.

Справа 1965

Справа про виділення коштів для побудови приміщення для сотенного правління Кропив'янської сотні Переяславського полку, 19.01.1759-06.03.1759, 3 арк.

Справа 1967

Справа про виділення коштів для побудови приміщення сотенного правління Жовнинської сотні Лубенського полку, 28.01.1759-01.02.1759, 5 арк.

Справа 1969

Справа про виділення коштів для побудови приміщення сотенного правління Канівецької сотні Переяславського полку, 15.09.1759-17.09.1759, 3 арк.

Справа 2028

Справа про перенесення погорілого Вознесенського жіночого монастиря з с. Коробівка Домонтівської сотні Переяславського полку у м. Золотоноша, 20.05.1760-05.05.1761, 25 арк.

Справа 2067

Справа про знесення хутора, свавільно побудованого удовою іркліївського сотника Требинського біля с. Чернобаї Чехівської волості, маєтності гетьмана Кирила Розумовського, 19.08.1760-03.11.1760, 5 арк.

Справа 2072

Справа про звільнення від постойв двору писаря ІІІ-го компанійського полку Йосипа Товбича у м. Золотоноша Переяславського полку, 28.02.1760-11.07.1760, 6 арк.

Справа 2089

Справа про заборону стороннім особам шинкувати горілкою у рангових маєтностях генерального військового судді Іллі Журмана сіл Білоусівка, Митлашівка та Приходьки Яблунівської сотні Лубенського полку, 14.02.1760, 4 арк.

Справа 2111

Справа про звільнення від закордонного походу городового отамана Канівецької сотні Переяславського полку Олексія Арсеньєва, батька придворного співака гетьмана К. Розумовського, 24.02.1760-13.04.1760, 5 арк.

Справа 2113

Справа про надання відставки сотенному осавулу І-го компанійського полку Олексію Донцю та звільнення від податків і повинностей його двору у с. Демки Кропивнянської сотні Переяславського полку, 11.01.1760-16.03.1760, 8 арк.

Справа 2114

Справа про надання відставки значковому товаришу Переяславського полку Григорію Красіону, 15.06.1739-23.02.1760, 3 арк.

Справа 2128

Справа про відрядження у Пруський похід іркліївського сотника Переяславського полку Павла Завойка та призначення на його місце військового канцеляриста Семена Красовського, 30.05.1760-06.06.1760, 4 арк.

Справа 2137

Справа про видачу паспорта Василю Томарі, сину бунчукового товариша Стефана Томари, для поїздки на навчання у м. Замостя та м. Відень, 13.11.1759-22.04.1760, 5 арк.

Справа 2149

Справа про надання переяславському полковому судді Якимі Каневському землі під хутір між річками Кропивна та Золотоношка в Золотоніській сотні Переяславського полку, 13.05.1760-29.06.1760, 6 арк.

Справа 2162

Справа про спір генерального військового судді Іллі Журмана за ґрунти, належні до його рангових маєтностей – сіл Білоусівка і Митлашівка Яблунівської сотні Лубенського полку – з переяславським сотником Іваном Гулаком, 02.07.1761-1762, 20 арк.

Справа 2165

Донесення козаків с. Перервинці Яблунівської сотні Лубенського полку (більше 24 осіб) про захоплення їхніх ґрунтів бунчуковим товаришем Яковом Марковичем, 16.05.1761, 7 арк.

Справа 2173

Справа про звинувачення козаками Іркліївської сотні Переяславського полку свого сотника Павла Завойка в переобтяженні службовими повинностями, примусі до приватних робіт, захопленні ґрунтів, приверненні у підданство та ін. утисках, 11.06.1761-11.08.1774, 127 арк.

Справа 2206

Сказка про службу військових товаришів Івана Леонтієва (він же Максимов) та Івана Леонтовича, 14.06.1752-28.12.1761, 8 арк.

Справа 2259

Справа про затвердження гетьманом Кирилом Розумовським судового вироку підданній бунчукового товариша Стефана Томари, жительці с. Ковраї Піщанської сотні Переяславського полку Уляні Лупинисі за вбивство позашлюбної дитини, 01.04.1761-01.05.1761, 9 арк.

Справа 2290

Справа про скаргу компанійського полкового обозного Стефана Гайворонського на переяславського полкового осавула Михайла Лукашевича за прийняття у своїй маєтності двох його підданих з с. Богославець Золотоніської сотні Переяславського полку, 28.04.1762-07.05.1762, 3 арк.

Справа 2295

Листування з Переяславською полковою канцелярією про переходи козаків полку в підданство до приватних осіб, 25.06.1763-14.05.1762, 4 арк.

Справа 2297

Справа про скаргу управителя кірасирського кінного заводу прем'єр-майора Фіцеля на жителів с. Пологи Переяславської другої полкової сотні за захоплення заводських земель, 31.05.1762-06.06.1762, 4 арк.

Справа 2315

Сказка про службу сотника Піщанської сотні Переяславського полку Івана Жили, 23.04.1762, 7 арк.

Справа 2320

Сказка про службу сотника Бубнівської сотні Переяславського полку Івана Максимовича, 19.01.1762, 5 арк.

Справа 2355

Сказка про службу переяславського полкового хорунжого Григорія Моцока, 24.02.1762, 4 арк.

Справа 2380

Чолобитна гетьмана Кирила Розумовського до імператриці Катерини II про побиття, знуцання, захоплення продовольства, фуражу, коней, волів та ін. майна жителів Переяславського та Миргородського полків солдатами й офіцерами гусарських і донських полків, 11.12.1762, 1 арк.

Справа 2398 а

Справа про передачу Переяславській полковій канцелярії донесення відставного бунчукового товариша Дмитра Білушенка про підтвердження його права власності на с. Вознесенське Золотоніської сотні Переяславського полку, 28.08.1752-16.12.1763, 11 арк.

Справа 2414

Справа про передачу на розгляд Генерального військового суду скарги Стефаниди Требинської на свого сина, бунчукового товариша Данила Требинського за несправедливий поділ спадщини його дядька, Іркліївського сотника Славця Требинського зі своїми молодшими братами, 14.03.1763-07.05.1763, 12 арк.

Справа 2415

Справа про спір спадкоємців значкового товариша Переяславського полку Данила Прохоровича зі спадкоємцями генерального військового обозного Андрія Марковича за Шрамковські землі по р. Чумгак, захоплені Андрієм Марковичем у 1733 та 1736 рр., 27.11.1763, 10 арк.

Справа 2444

Справа про скаргу генерал-аншефа Оліца на сотника Переяславської другої полкової сотні Івана Гулака за захоплення трьох скірт сіна на сіножатах Кірасирських кінних заводів, 01.08.1763, 4 арк.

Справа 2469

Справа про скаргу козаків Іркліївської сотні Переяславського полку на свого сотника Павла Завойка за примус їх до приватних робіт, захоплення і примусову скуплю ґрунтів, незаконні грошові побори, арешти, побої та інші утиски, 31.08.1760-10.10.1764, 45 арк.

Справа 2482

Справа про скаргу козаків Іркліївської сотні Переяславського полку на сотника Павла Завойка та сотенну старшину за примус їх до приватних робіт, позачергову та примусову скуплю ґрунтів, незаконні грошові побори, арешт, побої та інші утиски, 25.01.1763-08.10.1763, 83 арк.

Справа 2484

Донесення Переяславської полкової канцелярії про клопотання козаків Іркліївської сотні Герасима Бузка, козака Гельмязівської сотні Гаврила Лихоліта та козаків Другої полкової сотні Кузьми Потупи та Прокопа Більченка про звільнення їх на два роки від військової служби, 03.03.1763, 1 арк.

Справа 2510

Ордер до Переяславської полкової канцелярії про звільнення від податків і повинностей двору відставного компанійця Якова Коропа з м. Кропивна, 05.05.1763, 2 арк.

Справа 2512

Ордер до Переяславської полкової канцелярії про звільнення від податків і повинностей двору гусара Молдавського полку Лаврентія Афанасенка у с. Сеньківці Золотоніської сотні Переяславського полку, 08.04.1763, 3 арк.

Справа 2561

Справа про призначення сотенного отамана Переяславської першої полкової сотні Леонтія Стручка сотенним отаманом Гельмязівської сотні, 13.06.1763-06.11.1763, 18 арк.

Справа 2646

Розписка бунчукового товариша Дмитра Білушенка про передачу у власність Красногірському Золотоніському монастирю спірної сіножаті в Золотоніській сотні Переяславського полку, 01.03.1764, 2 арк.

Справа 2652

Справа про висилку у Генеральний військовий суд повірених Кирасирських кінських заводів у їхній суперечці за ґрунти з київським полковником Єфимом Дараганом, 13.07.1749-06.11.1761, 4 арк.

Справа 2659

Справа про скаргу козаків Іркліївської сотні Переяславського полку на колишнього сотника Павла Завойка із сотенною старшиною та про виклик з м. Санкт-Петербург Павла Завойка, який виїхав туди, уникаючи виконання вироку, 17.03.1764-11.05.1764, 8 арк.

Справа 2667

Справа про скаргу козака Домонтівської сотні Переяславського полку Федора Орляки на відставного домонтівського сотника Якова Матковського за привласнення його ґрунтів та порубку лісу, 01.09.1764-05.10.1764, 31 арк.

Справа 2697

Справа про приведення до присяги та видачу універсалів на посади земським судьям, підсудкам і писарям Переяславського та Золотоніського повітів, 29.04.1764-07.06.1764, 6 арк.

Справа 2701

Справа про затвердження значкового товариша Переяславського полку Афанасія Левицького комірником Золотоніського повіту, 19.07.1764-07.06.1764, 7 арк.

Справа 2734

Листування з Переяславською полковою канцелярією про переозброєння виборних козаків полку рушницями одного калібру, 20.11.1739-08.01.1764, 3 арк.

VIKTOR KOZORIZ